

ZNACI VREMENA

„Nego, kako je prosudio Bog da nam poveri jevanđelje, tako i govorimo; ne kao da ugađamo ljudima, nego Bogu, koji prosuđuje naša srca.”

Izdanje 25. Broj 2.

OUKLAND, KALIFORNIJA, JANUAR 11, 1899.

1

KOLUMBOV MUDAR I VREDAN PRIMER

Za neko vreme Kuba je bila glavna tema pred ugovorima naroda Sjedinjenih Država. I otkad su Predsednik Mekinli, Kardinal Gibons, i Nadbiskup Ajerlend, posle „brojnih konferencija,” došli do odluke da će „dovoljno novca biti uplaćeno od ove vlade da se podrži Katolička Crkva“ na Kubi, prilično je sigurno da će Kuba zauzeti mesto u iskustvu Američkog naroda što on nije očekivao.

Međutim kako to da Predsednik Sjedinjenih Država odlučuje da će novac biti uplaćen od ove vlade da se podrži Katolička Crkva? Sa tim je vezana priča.

To je bilo verovanjem da je zemlja okrugla, protiv dogme Katoličke Crkve da je ravna, da je Kolumbo ikada otkrio Kubu i zapadni kontinent.

Naravno svaki Američki đak zna da je pre nego što je Kolumbo otkrio Ameriku Katolička Crkva insistirala da je zemlja bila ravna. Međutim previše je žalosno tačno da je zajedno sa tim utisak ostavljen, ako ne zapravo usaden, na umove školske dece da je u to vreme *sav svet* pretpostavljao da je zemlja ravna. Međutim ovo je velika zabluda. Svi *osim Katoličkog* sveta su znali tada da je zemlja okrugla.

Stari su znali da je zemlja okrugla. Jevreji su znali to uvek. Aristotel je to učio; tako i Ptolemej Geograf. Zaista, to je bila poznata istina među narodom tih vremena.

To su crkveni oci koji su, zajedno sa mnogim drugim obmanama velikog otpadništva, doneli dogmu da zemlja treba biti ravna. Vođa crkvenih otaca, i glavni tvorac dogme da je zemlja bila ravna, bio je Avgustin—otac takođe Inkvizicije—mada u tom vremenskom trenutku Laktancije mu je prethodio u promovisanju dogme.

Laktancije je živeo u vreme Konstantina, i bio je jedan od važnih faktora u formiranju spoja Crkve i Države, imajući toliko mnogo naklonosti od Konstantina da mu je Konstantin dao mesto u carskoj porodici kao tutoru carskom najstarijem sinu. Avgustin je živeo od 354. do 430. Postao je sveštenik 386.

Tako je period u kojem su živeli Laktancije i Avgustin bio sam period u kojem je crkva otpadništva dobila potpunu kontrolu nad vlašću Države, i koristila je tu vlast da primora sve, čak do smrtne kazne, da se povinuju njenim dogmama, pošto je Avgustin osveštao celu spletku svojim poslednjim predlogom da je to „štapom svetovne patnje“ da nesaglasne grupe „dostižu najviši stepen religijskog razvoja.”

Pošto je otpadništvo imalo potpunu kontrolu nad carskom vlašću, i primoravalo sve da se povinuju njegovom učenju, i dvojica od glavnih faktora u stvaranju ove Crkve i Države kombinacije bili su glavni tvorci dogme da je zemlja ravna; tako je u to vreme i dalje kroz sledeći Srednji Vek, istina da je zemlja okrugla bila isterana iz sve oblasti koju je crkva kontrolisala.

Ipak izvan tog regiona papskog uticaja, istina da je zemlja okrugla je i dalje preovladavala. Tamo, od Centralne Azije preko cele Severne Afrike i Španije do južne granice Francuske, Muhamedanci su vladali. U celoj toj ogromnoj oblasti, škole su cvetale a prosvetljenost i civilizacija su vladali. I u celoj toj oblasti bilo je poznato da je zemlja okrugla. Dok su Konstantinopolj i Rim „tvrdili u svoj svojoj besmislenosti ravnost zemlje, Španski Mavari i Saraceni u Africi i Aziji su

učili *geografiju* u svojim javnim školama *iz globusa*.”

Uprkos svom protivljenju Papstva, nešto od ovog znanja se uvuklo u njegove mračne oblasti. Gerbert, koji je postao papa 999., kada je bio dečak učio je u Muhamedanskim školama Španije, i tamo je saznao da je zemlja okrugla, i nakon toga je osnovao školu u Remsu, i *koristio je u njoj* geografski *globus* koji je doneo iz Kordobe, Muhamedanske prestonice Španije. A Mavarska Država Grenada, u Španiji, trajala je do same godine koje je Kolumbo otkrio Ameriku.

Kolumbo je bio mornar od svoje četrnaeste godine, i proveo je mnogo godina posebno u Sirojskoj trgovini iz svih delova Mediterana, uz to je obavio nekoliko plovidbi do Gvineje; i dok je tako bio u skoro svakodnevnom kontaktu sa Muhamedanskim nacijama, iz o-

KOLUMBO PRED IZABELOM I FERDINANDOM 1492.

vog događaja lako je razumeti kako je pokupio istinu da je zemlja okrugla. „Iako stanje javnog mnjenja u to vreme nije dozvoljavalo da takva doktrina bude otvoreno izjavljivana u Katoličkim zemljama, ipak je Kolumbo bio temeljno ubeđen u njenu istinu.”

Pošto je bio tako temeljno ubeđen, konačno je odlučio da pruži otpor javnom mnjenju i iznese svoja gledišta onima na vlasti koji bi mu mogli pomoći da ih stavi na probu. „Nakon mnogo iscrpljujućih odlaganja, njegova parnica je upućena u skupštinu u Salamanci, pred kojom su, međutim, njegove doktrine bile odbacene“ od svetaca i očeva crkve; i od „razuma,” pošto, čak i ako bi napustio Španiju, „okruglost zemlje bi predstavljala vrstu planine uz koju je bilo nemoguće za njega da plovi, čak i sa najpovoljnijim vetrom, i tako se on nikada ne bi mogao vratiti. Veliki Kardinal Španije je takođe ukazao na njihovu nereligioznu prirodu; i Kolumbo je počeo da se plaši da će umesto da primi pomoć kao otkrivač, upasti u nevolju kao jeretik. Međutim, nakon mnogo godina ponižavanja i odlaganja, na kraju je istrajao sa Kraljicom Izabelom; i Aprila 17., 1492., na polju ispred Granade, tada tek istrgnutom od Muhamedanaca, oružjem Ferdinanda i Izabele, primio je svoje ovlašćenje.”

Ostrvo Kuba je otkriveno na prvoj plovidbi, Oktobra 28., 1492. Prvo naselje Španaca bilo je 1511., i od te godine do 1898. Rimski Crkva je, pomoću Španske vlasti, imala potpuno vlasništvo nad ostrvom. Starosedeoci, iako pod potpunom kontrolom sveštenstva, bili su uvek „lišeni svake političke, građanske, i religijske slobode; bili su isključeni iz svih javnih položaja,” a ipak „bili su teško oporezivani da održavaju Španske vladare“ i Rimsku Crkvu.

I, iako je Rimski Crkva imala isključivu kontrolu

nad narodom obrazovno tih tri stotine i osamdeset osam godina, i iako je, dalje, imalo tamo, „ogroman broj sveštenika i visokih crkvenih zvaničnika,” ipak, verna svom izvornom karakteru, držala ih je u najtežem neznanju.

Španska vlada je sve te godine činila godišnje dotacije za podršku Katoličke Crkve i njenog sveštenstva na Kubi. Kao posledica, naravno, „narod Kube nikada nije bio učen da podrži njihovu crkvu i sveštenstvo direktnim dobrovoljnim prilogom.”

Ipak u isto vreme taj isti narod je bio primoran da plati crkvi takve nadoknade kakve je zahtevala za krštenja, brakove, potvrde, egzorcizme, ekstremna pomazivanja, sahrane, mise, itd., itd. I sada, na sve ovo, ona postavlja molbu da je „toliko strašno siromaštvo na

ostrvu da je neizvesno da li Kubanci mogu pod bilo kakvom mogućnošću skupiti dovoljno novca da drže svoje crkve otvorenim i da drže svoje sveštenike dalje od gladovanja.” Prema tome, otkad je Španska Vlada, sa svojim dotacijama Katoličkoj Crkvi, odsečena od Kube, Katolička Crkva zahteva da će Sjedinjene Države zauzeti mesto Španske Vlade i dati vladine dotacije za podršku Katoličke Crkve i sveštenstva na Kubi.

I to nije najgora. Bilo bi dovoljno loše za tu crkvu samo da ima takve zahteve; ipak ne samo da ona ima zahtev, već je „Predsednik Mekinli održao brojne konferencije sa Kardinalom Gibansom i Nadbiskupom Ajerlendom na temu,” sa ishodom da „je odluka Predsednika Mekinlija da će se Katolička Crkva držati otvo-

renom, i da će javno bogoslužje biti obezbeđeno. U tu svrhu dovoljno novca će biti uplaćeno od ove vlade da se podrži Katolička Crkva.”

U takvom „odlučivanju da se podrže Katolički sveštenici na Kubi,” objavljeno je da je „Predsednik Mekinli delovao mudro sa drugih tačaka gledišta osim puke humanosti.”

„Puka humanost,” zaista! Naravno „puka humanost” mora nužno biti dopunjena nekim važnijim razmatranjem, da učini takav postupak potpuno vrednim odobravanja. I tako je to. A ovde je razmatranje na kojem, kao što je objavljeno, Predsednik Mekinli „mudro” dopunjuje ono od „puke humanosti”—

Predsednik Mekinli je postupio mudro sa drugih tačaka gledišta osim puke humanosti. Kubanski sveštenici, kao i u svim državama čija populacija je teško neuka, primenjuju potpunu kontrolu nad svojim parohijanima. Osim okrutnosti povlačenja svake pomoći od ovih sveštenika, lako je verovati da bi nova Američka Vlada na Kubi na svom samom početku razvila opasan niz neprijatelja ako bi sveštenstvu Kube bio dat razlog da zažali prisustvo Američke zastave na ostrvu. Španska Vlada u Madridu bi mogla lako dati Američkoj Vladi neku skupo kupljenu informaciju o zlonamernom uticaju koji je u moći neprijateljskog sveštenstva da ga primenjuje. Još od prvog Karlističkog ustanka 1833., svaki pokret usmeren protiv vlade Španije nalazio je svoj glavni oslonac u sveštenim licima Španije, koja su skoro do poslednjeg čoveka Karlisti.

To jest: Vlada Španije je uvek podržavala Katoličko sveštenstvo i Katoličke Crkve na Kubi. I sada, Sjedinjene Države pošto su potkopale Vladu Španije na Kubi, ako ova vlada ne preduzme „celu odgovornost za njihovu podršku,” „sveštenstvu Kube” biće „dat razlog da zažali prisustvo Američke zastave na ostrvu.”

* Citati o Predsedniku Mekinliju i vladinoj podršci Katoličkoj Crkvi na Kubi, su iz članka od Vašingtonskog Biroa iz Baltimorskog *Dnevnog Amerikanca*, štampanog u tim novinama Oktobra 15., 1898.—A. T. Dž.

Onda, imajući *takav* „razlog da zažale prisustvo Američke zastave na ostrvu,“ i imajući „potpunu kontrolu“ svojih „teško neukih“ parohijana, „nova Američka Vlada na Kubi bi na svom samom početku razvila opasan niz neprijatelja.“ Prema tome, da umiri taj „opasan niz neprijatelja,“ Vlada Sjedinjenih Država mora preduzeti celu odgovornost za njihovu podršku. I ako bilo ko ne veruje da je mudro tako umiriti te „opasne neprijatelje,“ onda mu Španska Vlada u Madridu može lako dati smernice u „nekoj skupo kupljenoj informaciji o zlonamernom uticaju koji je u moći neprijateljskog sveštenstva da ga primenjuje.“

Međutim kada je takvo razmatranje kao to uračunato kao „mudra“ dopuna onom od puke humanosti, navedeni smo da pitamo da li je narod Sjedinjenih Država spreman da prihvati bilo ovu dopunu ili izvorno razmatranje kao dovoljno opravdanje Predsednika Sjedinjenih Država za uplaćivanje novca celog naroda Sjedinjenih Država za podršku Katoličkog sveštenstva na Kubi.

Ipak i više od toga: Zašto bi Predsednik Sjedinjenih Država sledio savete Katoličkih kardinala i nadbiskupa, bilo šta više nego što je Kolumbo? Ako bi se Kolumbo povinovao gledištima kardinala i nadbiskupa iz njegovog vremena, on bi se složio da je zemlja ravna. I kada bi svi drugi učinili tako, svet bi nestao u baš takvom neznanju i despotizmu kakvi su upropastili Kubu. Međutim razmišljajući za sebe, i sledeći mudrije savete, on je odbio Katoličko neznanje, i tako je bio uspešan u davanju novog sveta čovečanstvu.

Zašto ne bi sada Predsednik Sjedinjenih Država sledio primer Kolumba, u odbijanju Katoličkog neznanja, i mudre savete plemenitih ljudi koji su stvorili ovu naciju, odbijanjem Katoličkih načela vladine podrške crkvi? Zašto ne bi Predsednik Sjedinjenih Država tako pazio i na nove svetove svetla i slobode, radije nego da se vrati nazad načelima i običajima Srednjeg Veka, i stavi Vladu Sjedinjenih Država u izgubljeni položaj Španije u podržavanju Katoličke Crkve i sveštenstva na Kubi, čiji izveštaj od tri stotine i osamdeset osam godina je zapisan u teškom neznanju i pustošenju Kube kao što je to bilo pre dva meseca? Zašto?

ALONZO T. DŽOUNS